

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

סוכה דף מב

בני יששכר מאמרי השבתות ט, א, והיינו טעמא דמגילה [ר"ה כט:], והנה בודאי כל משכיל יבין שהגם שגזרו תז"ל לבטל מצות אלו ביום השבת בכדי שלא יבואו לידי חילול, עכ"ז השכל מחייב שבודאי לא היו גוזרים לבטל מצות עשה הבא מזמן לזמן אם לא שידעו אשר כח וסגולת השבת תעמוד במקומה, דאי לא תימא הכי קשה קושית הראשונים [ר"ן ר"ה פ"ד] למה לא גזרו בקריאת התורה ולמה לא גזרו על מצות מילה בשבת, על כרחך צריכינן למימר שהם ידעו שהתיקון שנעשה על ידי ג' המצות הנ"ל הנה יושלם [ישנם] בקדושת השבת, ונ"ל דהנה מכנים לשבת בג' שמות היינו שבת, כלה, מלכתא, בשמות הללו נרמזין סגולת המצות הנ"ל אשר יכולים לפעול פעולתם על ידי קדושת היום.

ומעתה אומר לך דליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, ויבא יעקב (כל בית יעקב) של"ם (ר"ת שופר ל'ולב מ'גילה, בג' מצות אלו באים שלימים ומושלמים) עיר שכ"ם (ר"ת ש'בת כ'לה מ'לכתא^א) עיר לשון התעוררות, כשמתעורר קדושת יום השבת אשר קדושת היום יכונה בג' שמות הללו, הנה עצם קדושת היום פועל תמורת הג' מצות הללו וקילורין של מלך אינו חסר כלום^א, וכל העדה כולם קדושים ותמימים ומושלמים לפני היוצר כל הוא אלקינו, ומעתה לא קשה קושיית הראשונים למה לא דחו מילה וכן קריאת התורה, משום דלא דחו רק המצות אשר קדושת היום משלים במקומם^א.

תורה לשמה (לבעל הבן איש חי) סי' תלו ספק של לא תעשה דילמא יעבור. ועוד רצינו לידע, מאחר דעל ידי מצות עשה של תקיעת השופר נעשה הנסירה ונתקן הפנימיות, אם כן כשתל ראש השנה בשבת במה נתקן ונעשה כל דברים הנעשים על ידי תקיעת שופר למעלה^א. וכן בענין נטילת לולב שהוא המשכת החסדים דבר יום ביומו, במה יהיה המשכת החסדים אותו היום. יורינו המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

הטעם דשמא יעבירו ארבע אמות ברשות הרבים, לא אמרו רבותינו ז"ל אלא כשביל לעשות טעם פשטי ונגלה לגזרתם לפני המון ישראל, כדי שתתקבל גזרתם אצל כל אדם ולא תהיה גזרה שאין בה טעם, אך אין זה עיקר הטעם שלהם, אלא העיקר הוא מפני שהם ידעו ברוח קדשם שהתיקון הנעשה על ידי מצות אלו ביום זה, הנה כאשר חל יום זה בשבת, הנה הוא נעשה מאיליו מכח קדושת השבת ואין צריך לעשותו על ידינו^א, לכן בעבור כבוד השבת תקנו שלא לתקוע יום זה ולא יטלו לולב, להורות שהתיקון של המצות האלה הוא נעשה מאיליו על ידי קדושת השבת. אך זה הטעם הוא סוד ונסתר ולא יספיק להמון ישראל, ולכן הוכרחו לעשות טעם אחר לגזרתם, והוא שמא יעבירו ארבע אמות ברשות הרבים, ומאחר שהם מוכרחים לגלות זה הטעם, על כן במקדש דלא שייך זה הטעם דשמא יעביר ארבע אמות תוקעין. וכן במקום שיש סנהדרין של כ"ג שהם